

פֿרשֿת ויגש אליו

וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וְגו', רַבִּי אֶלְעָזָר פֿתַח,
 (ישעיה סג) כִּי אַתָּה אֲבִינוּ כִּי אֲבָרְהָם לֹא
 יִדְעֵנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יִפְרִנּוּ אַתָּה ה' אֲבִינוּ
 גּוֹאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֹךְ. הַאי קָרָא אוֹקְמוּהָ,
 אֲבָל תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 עֲלִמָּא, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא, עֶבֶיד עֲבִידְתָּא
 כְּדָקָא חֲזִי. בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּמָה
 דְּאַצְטְרִיךְ. פִּינּוֹן דְּאַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָּהּ
 וְאַצְטְרִיךְ לְמַבְרִי אָדָם, אַתְתּ אורִייתָא קַמִּיהָ.
 אַמְרָה (כְּפִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא). הַאי אָדָם דְּאַתָּ (דף רה
 ע"ב) בְּעֵי לְמַבְרִי, זְמִין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמִּיהָ.
 אֲלִמְלֵא לֹא תֵאָרִיךְ רוּגְזָה, טַב לִיה דְּלֵא
 יתְבַרִי. אֲמַר לָהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכִי
 לְמַגְנָא אַתְקִרִינָא אַרְךְ אַפִּים.

אַרְא, כֹּלֵא בְּאוֹרִייתָא אַתְבַּרִי, וְכֹלֵא
 בְּאוֹרִייתָא אֲשַׁתְּכַלֵּל. בְּגִין דְּעַד לֹא
 בְּרָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלִמָּא, אַתּוּן כֹּל
 אַתּוּן קַמִּיהָ, וְעֵאלוּ כֹל חַד וְחַד לְמַפְרַע.
 עֵאלֶת תִּי"ו. אַמְרָה קַמִּיהָ, רַעוּתְךָ לְמַבְרִי
 בִּי עֲלִמָּא, אֲמַר לָהּ לָאו, דְּבִךְ זְמִינִין
 בְּמָה צְדִיקָא לְמִימַת, דְּכְתִיב, (יחזקאל ט)
 וְהַתִּיבָת תִּיּו עַל מַצְחֹת הָאֲנָשִׁים וְגו'.
 וְתַנִּינָן, דְּכְתִיב וּמִמְקַדְשֵׁי תַחֲלוּ. אַל תִּקְרִי
 מִמְקַדְשֵׁי, אֲלֵא מִמְקַדְשֵׁי. וּבְגִין כֹּךְ עֲלִמָּא
 לֹא יתְבַרִי כֹךְ.

עֵאלוּ תֵלַת אַתּוּן, שִׁי"ן, קו"ף, רי"ש, כֹּל
 חַד וְחַד בְּלַחֲדוּדֵי. אֲמַר לָהּ קִדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, לָאו אַתּוּן כְּדָאי לְמַבְרִי בְכוּ
 עֲלִמָּא, דְּהָא אַתּוּן אַתּוּן דְּאַתְקִרִי בְכוּ שְׁקַר,
 וְשְׁקַר לָאו אִיהוּ כְּדָאי לְמִיקָם קַמֵּי, וְהָא
 אוֹקְמוּהָ.

פֿרשֿת ויגש אליו

וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר
 פֿתַח, (ישעיה סג) כִּי אַתָּה אֲבִינוּ כִּי
 אֲבָרְהָם לֹא יִדְעֵנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא
 יִכְרִנּוּ אַתָּה ה' אֲבִינוּ גּוֹאֲלֵנוּ
 מֵעוֹלָם שְׁמֹךְ. הַפְּסוּק הִזָּה
 פֿרְשׁוּהוּ. אֲבָל בַּא רְאָה, כְּשֶׁבְרָא
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, כֹּל
 יוֹם וְיוֹם עֲשֵׂה מַעֲשֵׂהוּ כְּרָאוּי כֹּל
 יוֹם וְיוֹם כְּמוֹ שְׁצִרִיךְ. פִּינּוֹן שְׂבֵא
 הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַצְטְרַךְ לְבְרָא אָדָם,
 בְּאֵה לְפָנָיו הַתּוֹרָה. אַמְרָה וּלְפָנֵי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא): הָאָדָם הִזָּה שְׂאֵתָהּ
 רוּצָה לְבְרָא, עֲתִיד הוּא לְהַרְגִּיז
 לְפָנֵיךְ. אֲלִמְלֵא לֹא תֵאָרִיךְ רִגְזָה,
 טוֹב לוֹ שְׂלֵא יִבְרָא. אֲמַר לָהּ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְכִי לַחֲנָם
 נִקְרָאתִי אַרְךְ אַפִּים?

אַרְא הַכֹּל נִבְרָא בַּתּוֹרָה וְהַכֹּל
 נִתְקַן בַּתּוֹרָה, מִשׁוּם שְׂבִטְרָם בְּרָא
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בְּאוּ
 לְפָנָיו כֹּל הָאוֹתִיּוֹת, וְנִכְנְסוּ כֹל
 אַחַת לְמַפְרַע.

נִבְנְכָה תִי"ו, אַמְרָה לְפָנָיו: רְצוּנְךָ
 לְבְרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם? אֲמַר לָהּ:
 לֹא, שְׂבִיךְ עֲתִידִים כְּמָה צְדִיקִים
 לְמוֹת, שְׂכַתוּב וְהַתִּיבָת תּו עַל
 מַצְחֹת הָאֲנָשִׁים וְגו'. וְשִׁנְיָנוּ,
 שְׂכַתוּב וּמִמְקַדְשֵׁי תַחֲלוּ, אַל תִּקְרִי
 מִמְקַדְשֵׁי אֲלֵא מִמְקַדְשֵׁי. וּמִשׁוּם
 כֹּךְ הָעוֹלָם לֹא יִבְרָא כֹךְ.

נִבְנְכָו שְׁלֹשׁ הָאוֹתִיּוֹת שִׁי"ן קו"ף
 רי"ש, כֹּל אַחַת וְאַחַת לְבִדָּה. אֲמַר
 לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵינְכֹן
 כְּדָאִיוֹת לְבְרָא כְּכֹן אֶת הָעוֹלָם,
 שְׂהִרִי אַתָּן הָאוֹתִיּוֹת שְׁנַקְרָא כְּכֹן
 שְׁקַר, וְהַשְׁקַר אֵינּוּ כְּדָאי לְעַמֵּד
 לְפָנָי, וְהִנֵּה פֿרְשׁוּהָ.

וְנִבְנְסוּ פֿ"א צְדִי, וְכֵן כֹּל, עַד
 שְׁהִגִּיעוּ הָאוֹתִיּוֹת לְאוֹת פֿ"ף. פִּינּוֹן
 שְׁיָרְדָה פֿ"ף מֵעַל הַכְּתָר, הַזְּדַעְזַעוּ

וְעֵלוּ פֿ"א צְדִי, וְכֵן כֹּלֵהוּ, עַד דְּמִטּוּ אַתּוּן לְאַת כ"ף. פִּינּוֹן דְּנִחַת פֿ"ף

מעל פתרא, אזדעזעו עלאי ותתאי וכו', עד דאתקיים כלא באת בי"ת, דאיהו סימן ברכה, וביה אשתכלל עלמא ואתברי.

ואי תימא, דאל"ף איהו רישא דכל (אינין) אתוון, (לאו) יאות איהו. אלא בגין דאתקרי ביה ארוור (ובגין דאתקרי בה ארוור). ובגין דא לא אתברי ביה עלמא, אף על גב דאל"ף איהו את דרזא עלאה. בגין דלא למיהב דוכתא לסטרא אתרא דאקרי ארוור, לא אתברי ביה עלמא. ואשתכלל בבי"ת עלמא, וביה אתברי.

תא חזי, פי אתה אבינו, בגין דהאי עלמא, בהאי דרגא אשתכלל ואתברי. ובר נש ביה אתברי, ונפק לעלמא. פי אברהם לא ידענו, דהא אף על גב דביה קיומא דעלמא. לא אשתדל עלן, כמה דאשתדל על ישמעאל. דאמר, (בראשית יז) לו ישמעאל יחיה לפניך. וישראל לא זכירנו, בגין דכל ברכאן דאצטריך לברכא לבנוי, שבק להאי דרגא לברכא כלהו.

אתה ה' אבינו, דהא אנת קיימא עלן תדיר לברכא, ולאשגחא עלן, כאבא דאשגח על בנין בכל מה דאצטריך לון. גואלנו מעולם שמך, דהא אנת הוא גואל, דהכי אתקרי המלאך הגואל. ודא גואלנו מעולם שמך, שמך ודאי. תנינן, אין מפסיקין בין גאולה לתפלה, כמה דלא מפסיקין בין תפלה של יד לתפלה של ראש. דבעי למחזי דכלא חד, והא אוקמוה.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא. אמר רבי יצחק לרבי יהודה, הא תנינן דכד ברא קדשא בריך הוא עלמא, עבד עלמא תתאה פגוונא דעלמא

עליונים ותחתונים וכו', עד שכל התקיים באות בי"ת, שהיא סימן ברכה, ובה השתכלל העולם ונברא.

ואם תאמר שאל"ף היא הראש של כל [אותן] האותיות - [לא] נאה הוא. אלא משום שנקרא בו ארוור [משום שנקרא בה ארוור], ומשום זה לא נברא בו העולם, אף על גב שאל"ף היא אות של סוד עליון. כדי לא לתת מקום לצד האחר שנקרא ארוור, לא נברא בו העולם, ונתקן העולם בבי"ת, וכו' הוא נברא.

בא ראה, פי אתה אבינו, משום שהעולם הזה נתקן ונברא בדרגה הזו, והאדם נברא בה ויצא לעולם. פי אברהם לא ידענו, שהרי אף על גב שבו קיום העולם, לא השתדל עלינו כמו שהשתדל על ישמעאל, שאמר לו ישמעאל יחיה לפניך. וישראל לא זכירנו, משום שכל הברכות שהצטרף לברוך את בניו, השאיר לדרגה הזו לברוך את כלם.

אתה ה' אבינו, שהרי אתה תמיד עומד עלינו לברוך ולהשגיח עלינו, כמו אב שמשגיח על הבנים בכל מה שצריך להם. גאלנו מעולם שמך, שהרי אתה הוא גואל, שפך נקרא המלאך הגואל, וזה גאלנו מעולם שמך, שמך ודאי. שנינו, אין מפסיקים בין גאולה לתפלה, כמו שלא מפסיקים בין תפלה של יד לתפלה של ראש, שצריך להראות שהכל אחד, והנה פרושה.

רבי יצחק ורבי יהודה היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי יצחק לרבי יהודה, הנה שנינו, שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את העולם,